

■ Harjoituskieroksia Laatokan rantamilla. Timo Heinaro näyttää miten ei saa ajaa liian hiljaa eikä varsinkaan liian kovaa

TEKSTI RISTO LINDSTEDT ■ KUVAT HANNU LINDROOS

Miehistä poikia

Siihen ei tarvita muuta kuin ronski maastoauto ja muutama kilometri mahdollottoman tuntuista ajouraa Karjalan Kannaksella ▶

Uaz -maasturi on jo siinä mielessä oudompi kokemus autoksi, että sitä pitää oikeasti ajaa, kärsivällisyydellä ja perstuntumalla. Se on lyhyt, korkea ja isorenkainen. Jokainen vippaus ei tarvitse korjausliikkeitä, pienemmälle vaihdettaessa on käytettävä välikaasua, ennakointi on lisäävä viisikertaiseksi, ja mitä maastovaihteisiin tulee, niin palataan niihin», **Timo Heinaro** sanoo, »kun on niiden aika». Sitähän tässä odotellaan.

Autot odottavat Viipurin asemalla, ja 14 junan tuomaa olvilaista nousee pareittain autoihin. He ovat myynninedistäjiä, »Sandelsin prikaati», joka on palkintomatalla edistettyään panimonsa myyntiä parhaiten.

Autot on numeroitu ja siinä järjestyksessä rymistellään vaikka viimeiseen tureikkoon, jos sellainen nyt eteen sattuu. Luvattu kyllä on. Ykköstä ajaa Heinaro kartturinaan matkakirjailija **Markus Lehtipuu**, joka tulee täysin korvaamaan puuttuvat geepeeässäst kuuden vuoden Kannaksen koluamisen kokemuksellaan. Takapenkin ajokortin suorittaneina pääsemme **Hannu Lindroosin** kansa tähän kyytiin.

Jälkipään valvojina starttaavat mekaanikko **Juri Afanasev** ja vastaava järjestelijä **Alexander Rodionov**. Mitä mekaanikkona oleminen tarkoittaa off the road -safarilla, siitä tullaan vielä saamaan hyvät ja ripeät näytöt.

Ensimmäinen rasti Viipurin asemalta torin takaiseen parkkiin on sinänsä kevytsiirtymä, vaikka kirvoittaakin jo ensimmäisen »aivan helvetin kamalaa» -kommentin.

Höyrypäästöjä Laatokan rannassa

Villisiat napittavat toisiaan eteisessä. Ne ovat lasisilmäisinäkin yrmyä näköisiä, mutta

eivät mitenkään ristiriidassa paikan luonteen kanssa. Jaetaan huoneet ja roudataan kamat sisään metsästysdatsalla, joka Metsäpirttiin aikoinaan rakennettiin Puolueen Eliitille. Tilaa siis on, trofeita seinällä, metsäbarokkia nurkissa ja soviit-fiilisin paneelisiin syväsyö-

pyneenä. Vieraskirjasta löytyy kuulemma **Leonid Brežnev**in ja **Juri Gagarinin** nimikirjoitukset, joka asianlaita myöhemmin illalla todistetaan. Kaikki on ootsin harasoo ja ei kuitenkaan ole. Parituntinen matka Viipurista Zaporovskojeen, Metsäpirttiin on nostat-

tanut paineita. Tässähän on iltaa vielä jäljellä, banjakin vasta lämpiämässä, illallinen tekosessa ja oluset kylmimässä. Reissan tarkoitus ei ole ainostaan rymistys, vaan myös tiimiyden vahvistus. Yksimielisyys onkin rikkumaton Heinaron ehdottaessa, että men-

■ **Timo Heinaron aamupuhuttelun ydin on selvä, »mennään, jos päästään». Petri Ketokoski vielä arvallee, mitä se mahtaa tarkoittaa.**

nään sitten rantaan päästämään höyryt ulos. Siellä on pitkät hietaiset kaistalet Uaz-tuntuman hankkimiseen.

Ja hitot on. Laatokan vesi on tavallista korkeammalla ja ranta yhtä rutakkoa. On mentävä kepeille. Pitkä taakse niin neliveto on päällä, lyhyt eteen niin rymintävaihte. Kimppakiirtymistä maasutetaan puheilla kiinnijuuttumisen riskeistä. Jos oikein pahaan kohtaan lotkahtaa, niin autosta nousijat ovat munaan myöden vedessä.

Riskin otto reipastuttaa. Kaikki ajavat eikä kukaan jumitu. Kalastaja paikkailee kumivenettä päästäkseen Laatokalle, saattaapa jopa hieman oudoksua moista rantariemulua, mutta ei puhu eikä puutu. Ylivoimainen kiusaus, aivan kuin jälkiruoka, on vielä rantatörmän hiekkainen rintuus. Tottapahan se

on selvitetävää. Vauhtia on otettava peruuttamalla kunnes pushuri kopsahtaa Karjalan mäntyyn. Ei Uaz nyt sentään perä edellä puhun nouse, vaikka sen ominaisuudet ovatkin hirmuisiksi mainitut.

Kommentit alkavat saada uusia sävyjä, »hiukan näyttii, tässähän alkaa olla fiilistä». Eikä kukaan pysty vielä huomisen huikeudesta mitään kuvittelemaan.

Mennään, jos päästään

Autot haukottelevat. Juri on nostellut konepellit ylös ja nesteyttää ne, joilla vajetta on, pissapojat nyt ainakin piripintaan. Yksi autokunnista pitää lyhytsanaisen palaverin. »Onko sulla olotila?» Kun sellainen on tunnistettavissa, sovitaan kumpi kuskeista päivän aloittaa.

Aamupuhuttelu kartan äärellä on yksinkertainen ja ymmärrettävä. »Periaatteena on, että mennään, jos päästään. Auton älytön rikkominen on kielletty», Heinaro sanoo. »Haaveri ei ole tavoite».

Tavoitteena on Tapparin kylä »valtakunnan» rajalla, sillä rajalla Metsäpirtistä etelään, johon Suomi aikoinaan rajautui. Ajellaan pitkin kuivaa ja kaunista männikkökangasta, sellaista köyhän Karjalan Punkaharjua pitkin. Tie muuttuu vähin erin rötösemmäksi, ensimmäinen vesieste on vielä yksi pirskahtus, mutta sitten auto alkaa niiailla syvempään ja ajolinjat on hakemalla haettava.

»Pitäkää kiinni», Heinaro sanoo. »Mitä hittoa sä luulet meidän täällä tekevän, pelavaan korttia vai?»

»No kun tämä on ensimmäinen tällainen kunnan tällitys.»

Vai ensimmäinen. Tässä on jo jonkin ehtinyt miettiä kuinka kauan kestää saada vasen käsi, joka 90 asteen kulmassa koko- >

Ensimmäinen vesieste on vielä yksi pirskahtus, mutta sitten auto alkaa niiailla syvempään ja ajolinjat on hakemalla haettava.

■ **Juri Afanasev on moottorisaholleen varsinainen ura-ihminen.**

■ **Uupunut auto hörähtää ilikkelele napakasti pukkaamalla.**

■ **Uazin moottori on 2,5-litrainen neloskone. Jäykät aksellit ja pitkitäiset lehtijouset. Kaksi 39 litran polttoainesäiliötä. Polttoalteen kulutus nopeassa maantiejossa 18 litraa sadalla. Maastossa relppaastikin enemmän.**

■ **K kaikki tiet eivät ole maastoautoillekaan kulkukelpoisia. Venäjän armeijan virkistys-Alueelle johtavan tien puomi on ja pysyy kiinni.**

■ Konepöytälounas Taipaleen puolustuslinjalla. Petri Ketokoski (vas.), Lasse Saarnio ja Kalle Harju-Autti

■ Tommi Riutta ja Tero Häyhtiö nujjuavat pahasta rutakosta aika ajoin sivuluisissa.

Kaikilla on jo tuntuma siihen, mitä maastossa ajaminen tarkoittaa.

kouraisesti puristelee kauhukahvaa, normaalisti vielä oikeenmaan.

Ajetaan tieltä, mennään metsään, ajetaan sakeaan vihreään. Näkyvyyttä on sen verran kuin on tuulilasista keulaan. Vatturyteikkö kyllä taipuu, mutta ei paljasta mitään. Olihan se kivi siinä, missä sen mahdollisesti piti ollakin. Sitä saa, mihin ajaa. Laatokka väikkii edelleen vasemmalla puolella, suunta on oikea, tienpohja tai sen jäänteet pitäisi löytyä jostain oikealta.

Uraa luodaan, raja löytyy

Tien omaisissa olosuhteissa nyytellään jonossa, mutta riskipaikkoihin huvittaututaan auto kerrallaan. Odotellaan letkan viimeistä autoa, seiskaa. **Tommi Riutta** ja **Aki Tormonen** harkitsevat, keskeltä vai jommastakummasta reunasta. Yksikään vaihtoehdoista ei ole erityisen houkutteleva ja siloinen.

Kuivemmalta kōnkäältä huudellaan, että »kaasua Riutta, kaasua». Arvuutellaan uskaltaako vai ei, mutta vetoa ei ehditä lyödä kun seisaka on jo tullut läpi mutaa auraten. Porukka kuittaa: »Tuleehan se, kun vähän polkasee».

Ei tarvita paljon muuttamaan miehuus poikuudeksi: ronki maastoauto ja muutama kilometri mahdollittoman tuntuista ajouraa. Jokaisessa mieheissä asuu innostuva poikanen, kunhan sen saa ravisteltua esiin.

Tästä ei kyllä enää. Murakkoon on painunut kaatuneita puita, eikä erityisemmässä järjestyksessä, osa niistä on ajosuunnan mukaisesti tyynet koholla, niiden väliin kun muljahtaa niin siihenhän jää pyörimään kuin makkara grilliin.

Vemputetaan, väännetään, eteen taakse sukkelasti heijaaamalla, ajatus ja käsi synkronissa, helvetti tätä rytkettä, vesi ei sentään vielä tule ovisaumoista sisään. Olosuhteisiin nähden olisi suotavaa herra Heinaro, ettei ryydytä tähän, on meinaan kumisaappaat takakontissa kaikkein alimmaisina.

Mielikuviin safareista liitetään runsas eläimistö. Nyt liikkeellä ei ole kuin merkeellisen määrä hyttysiä. Yhden kun listit, niin sata on hautajaisissa. Käki kailoo kesää korven kätkössä. Kuulostaahan se kesäiseltä, mutta tietääpäs sen nyt muutoinkin. Miten siitä, varsinaisesta röyhkimyksestä ja pesänvaltaajasta, on onnen airue tullut?

On edetty jonkin aikaa umpisessa, lähestytään äärrirajaa, jonka etsiminen on itse asiassa tarkoituksin. Tunnustelijä jalkautuu ja huutelee Juria paikalle. Mekaanikko, joka itse asiassa on puuseppä, vaihtaa roolinsa metsuriksi ja käy pätkäisemässä konkeloon jääneet rungot, joiden yli ei enää ole yrittäminen. Liike hidastuu, mutta ei vielä tyssää. Moottorisaha jurnuttaa ja porukalla nakellaan pöllejä pusikkoon. Harvoin sitä pääsee näin konkreettisella tavalla uraa luomaan.

Matka jatkuu, mutta älkää kysykö miksi, vaan miten. Edetään vielä letkan mitan verran, Juri alkaa olla hyvissä urakkalämmöissä, mutta savotalle ei näy loppua. Tuumaus- taulla arvellaan, että tunnissa päästäneen enää etenemään noin 500 metriä.

Keinot eivät loppu, mutta aika saattaa loppua. Kaikilla on jo konkreettisen hiestynyt tuntuma siihen, mitä maastossa ajaminen tarkoittaa ja mitä maastoautolla voidaan tarkoittaa. »Ja sitä paitsi», Heinaro sanoo, »näillä autoilla ei koskaan aikaisemmin ole

menty näin pitkälle». Kolonna tempuutellaan tulurilleen.

Vahingonllo törmää panssarilesteisiin

Kotiinpaluun päivä on turistelua, sotahistoriaa, Kannaksen historiaa, käydään kyläkaupoissa, morjestellaan suomalaisia koti-seutumatkajia.

Kaikki ei muutu, vaikka rajan ylittäminen niin ankaralla tavalla olosuhteita muuttakin. Molemmin puolin rajaa on yhteistä nuo kitisevillä naistenpyörillä kylänraitteja kihnuttavat miehet, joiden kasvoilta on jo luettavissa kaikki lopputekstit eikä jatko-osia ole luvassa.

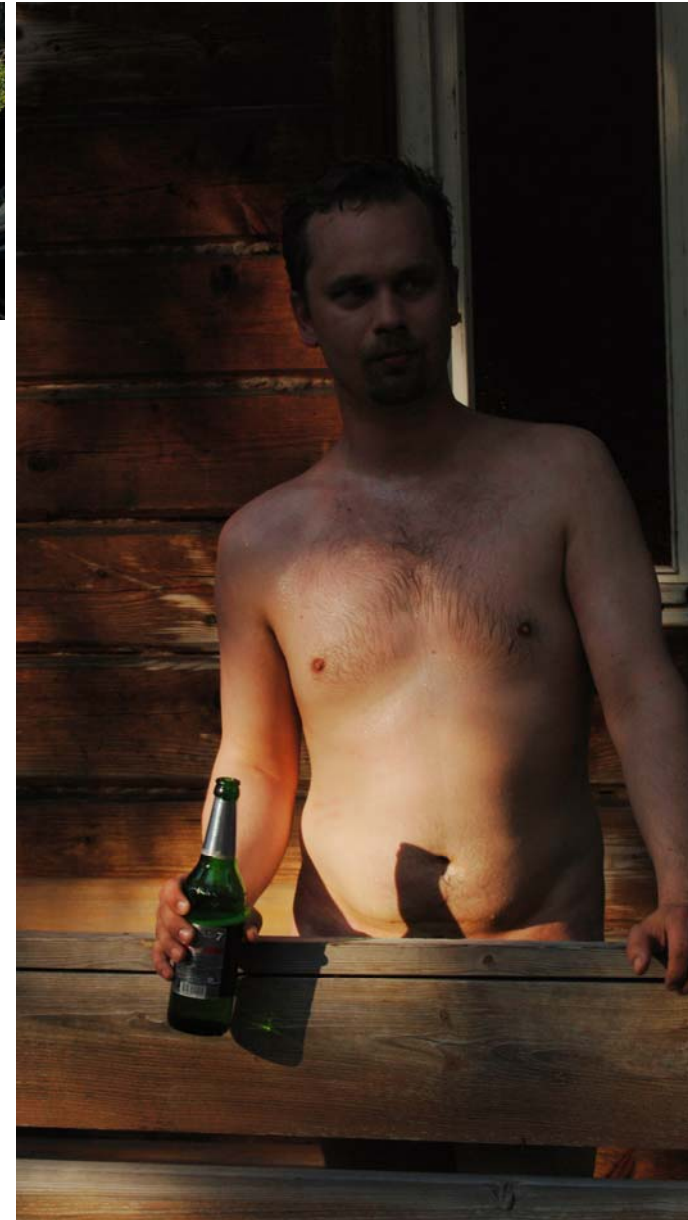
Sakkolan kylän ja Taipaleen joen väliselle alueelle on rakentunut rikkaiden leposija. Vauraus näkyy datsojen koossa ja niitä ympäröivien muurien korkeudessa. Tie on täälläkin rokonarpinen. Tauottomassa rytkytyksessä lohduttaa ajatus siitä, että täällähän jyskäätte samalla lailla mersujenne kanssa. Vähäinkin vahingonllo sammuu, kun päästään panssarivaunuesteille.

Pietarin suunnasta lähestyy helikopteri. Se lotkottaa laajan kaaroksen maasturikolonnalla yllä ja laskeutuu pelloille rakennetun datsan pihapiiriin. Siellä on jo parkissa kaksipaikkainen Cesna, liekö emännän kauppakone. Sakkolaan tulo ei ole heille siis rytkyttelyä, muutaman ilmakoupanhan kyllä sietää.

Mistä tulee tämä mieltymys rakentaa pelloille? Mitä avarimmat alat sitä koppavampi lopputulos. Onko venäläisessä selunmaismassa vielä tallella arokansan turval-

■ **Markus Lehtipuu ja Timo Heinaro** toteavat, että tilanne alkaa näyttää toivottomalta.

■ **Kalle Harju-Autti** palauttaa nestetaspainoa kokopäiväisen ilkeentymsen jälkeen banjan terassilla.

lisuusmuistia? Avoimessa tilassa kukaan ei pääse lähestymään yllättäen.Taipaleenjoen jyrkällä törmällä, maatuneiden juoksuhautojen reunamilla, palaa turvallisuusmuisti omaan mielenmaisemaan. Heinaro sanoo, että nyt on oikea hetki, osaatko **Sillanpään Marssilaulun?** Varmasti. Vetaistään ensimmäinen värsy. Nuorimukset sitä vähän kummeksuvat, pitävät meitä kaiketi vanhauskoisina, mutta sepä ei haittaa. Jos Kirvesmäellä pääsee laulamaan Marssilaulua, niin onhan se laulettava.

Viimeinen rasti on Tali-Ihantalan taistelu-

jen muistomerkki. Nekin, jotka selvisivät hengissä, kadottivat lopullisesti nuoruutensa näille aukeille. »Saman ikäisiä kesällä 1944 kuin sinä nyt», sanon seisaka-auton **Akulle**. On pakko sanoa.

Kun autot illansuussa palautetaan lähtöruutuuhinsa Viipurin asemalle, alkaa Uaz-kokemus näkyä. Otteet ovat varmoja ja puheet rentoja. Liike pysähtyy, mutta ajamisen jatkuu. □

